

V. 8. PRÁCE V DOMÁCNOSTI (Pd)

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **práce v domácnosti** vychází ze vzdělávací oblasti odborné činnosti a vzdělávacího okruhu **práce v domácnosti**.

Cílem odborného vzdělávání je připravit žáka na smysluplný osobní, občanský i pracovní život. **Práce v domácnosti** jsou součástí odborného vzdělávání na praktické škole jednoleté. Cílem tohoto vyučovacího předmětu je naučit žáky základní praktické dovednosti, které jim umožní vykonávat jednoduché činnosti v domácnosti.

■ OBSAHOVÉ, ČASOVÉ A ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **práce v domácnosti** je zaměřen na osvojení poznatků a pracovních postupů potřebných pro výkon pracovních činností týkajících se provozu a údržby domácnosti, přípravy pokrmů i běžného života a jejich praktické využívání.

Obsah předmětu je rozdělen do dvou tematických okruhů:

- 1. provoz a údržba domácnosti**
- 2. příprava pokrmů**

Žáci jsou vedeni k získávání základních pracovních návyků a dovedností, včetně používání vhodných jednoduchých nástrojů a přístrojů; vytváření pozitivního vztahu k práci a odpovědnému přístupu k vlastní činnosti. Nedílnou součástí výuky je osvojování a praktické uplatňování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Obsah vyučovacího předmětu **práce v domácnosti** prolíná s obsahem vyučovacích předmětů **rodina a domácnost, úklidové práce, práce s prádlem a ruční práce**. Tyto mezipředmětové vztahy umožňují žákům podívat se na uvedenou problematiku z více úhlů pohledu a osvojované učivo důkladně procvičit.

Podle školního učebního plánu jsou vyučovacímu předmětu **práce v domácnosti** věnovány **3 vyučovací hodiny týdně**.

Z kapitoly „Zařazení průřezových témat“ je zřejmé, jakou formou se v předmětu **práce v domácnosti** realizují jednotlivá **průřezová témata** (kapitola III.5., strana 20 - 44).

Organizace výuky je dána charakterem předmětu; výuka probíhá převážně formou praktických cvičení podle individuálních schopností žáků.

Škola má velmi dobré podmínky pro nácvik praktických činností osvojovaných během výuky **prací v domácnosti**. Ve škole je řemeslná dílna s vybavením pro provádění drobných oprav v domácnosti, cvičný byt pro nácvik údržby domácnosti, cvičná kuchyň pro přípravu pokrmů, šicí dílna a prádelna pro nácvik péče o prádlo.

■ VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PŘEDMĚTU

Klíčové kompetence

● **Kompetence k učení**

- učíme žáky poznávat symboly a znaky pro praní, sušení a žehlení prádla i úklidové práce
- učíme žáky řídit se pokyny vyjádřenými pomocí znaků a symbolů

- učíme žáky orientovat se v jednoduché tabulce (dávkování úklidových prostředků, převody hmotnosti surovin pro přípravu pokrmů na jejich objem apod.)
- učíme žáky odměřovat správné množství surovin pro přípravu pokrmů (pracovat s různými typy vah a odměrkami objemu)
- učíme žáky pracovat podle praktické ukázky požadované činnosti, ústních instrukcí vyučujících, obrázkového návodu, procesuálního schématu, písemného návodu, jednoduchého technického návodu
- učíme žáky respektovat časovou posloupnost jednotlivých pracovních úkonů
- žákům zadáváme úkoly prakticky využitelné v jejich každodenním životě; jejich prostřednictvím umožňujeme žákům dostatečné procvičení a osvojení znalostí a dovedností
- rozvíjíme samostatnost žáků při plnění zadaných úkolů
- učíme trpělivosti, povzbuzujeme
- motivujeme k učení; nároky přizpůsobujeme individuálním možnostem žáků, a tak umožňujeme každému žákovi zažít pocit úspěchu
- při hodnocení používáme převážně prvky pozitivní motivace, ale učíme žáky adekvátně reagovat i na oprávněnou kritiku
- hodnotíme nejen míru splnění požadavků, ale také individuální pokrok žáka v souladu s jeho individuálními možnostmi

● **Kompetence k řešení problémů**

- učíme žáky hledat příčiny problémů; odhalením příčin problémů se snažíme obdobným problémům předcházet
- učíme žáky požádat vhodnou formou o pomoc při řešení problémů
- učíme žáky předcházet problémům zodpovědným přístupem k práci i osobnímu životu
- vytváříme pro žáky konkrétní problémové situace úzce spojené s jejich každodenním životem, jejichž řešením si upevňují a prohlubují osvojené učivo
- učíme žáky spolupracovat při řešení problémů - vyslechnout názory druhých, klidnými argumenty obhajovat své názory a hledat řešení přijatelné pro všechny členy skupiny
- učíme žáky přivolat pomoc v krizových a život ohrožujících situacích
- učíme žáky přijímat důsledky svých rozhodnutí při řešení problémů
- učíme žáky chápat, jak lidské aktivity mohou ovlivňovat stav životního prostředí, učíme žáky předcházet problémům aktivní ochranou přírody (třídění odpadů, šetření vodou, elektřinou i surovinami pro přípravu pokrmů)

● **Kompetence komunikativní**

- rozvíjíme slovní zásobu žáků, učíme žáky pojmenovat nástroje a pomůcky pro práce v domácnosti
- vedeme žáky k jasnému a srozumitelnému vyjadřování při popisu pracovních postupů
- učíme žáky respektovat základní pravidla účinné komunikace (střídání role posluchače a mluvčího, respektování názorů ostatních, obhajování vlastních názorů společensky přijatelnou formou)
- učíme žáky pravidlům komunikace při skupinové spolupráci
- nacvičujeme přivolání pomoci v krizových a život ohrožujících situacích (stručně a srozumitelně popsat situaci, používat telefonní čísla pro tísňová volání)
- rozvíjíme nonverbální komunikaci (učíme žáky porozumět jednoduchým odborným symbolům a znakům)
- dbáme na kulturní úroveň komunikace, netolerujeme nezdvořilé a vulgární vyjadřování

● **Kompetence sociální a personální**

- vedeme žáky k pochopení nutnosti stanovení pravidel a jejich respektování (pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pravidla práce ve skupině apod.)
- učíme žáky rozpoznávat nevhodné chování a uvědomovat si jeho možné důsledky
- učíme žáky nést následky svého nevhodného chování
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci navzájem potřebují

- učíme žáky vhodnou formou požádat o pomoc, nabídnout a poskytnout pomoc druhým (podle svých možností), prožívat pocit uspokojení z poskytnuté pomoci, ocenit poskytnutou pomoc a neočekávat za ni protislužbu
- netolerujeme nekomarádské chování a odmítnutí požadované pomoci
- vedeme žáky k toleranci a respektu k ostatním lidem bez ohledu na jejich vzájemné odlišnosti
- vedeme žáky k sebeovládání, vytrvalosti a odpovědnosti
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi lidmi

● **Kompetence občanské**

- učíme žáky respektovat společenské normy a pravidla soužití a uvědomovat si rizika a možné důsledky jejich porušování
- upevňujeme žádoucí pozitivní formy chování ve škole i při mimoškolních akcích
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- nacvičujeme základní techniky odmítání nevhodného chování
- vedeme žáky k respektování autorit
- vedeme žáky k odpovědnosti za ochranu vlastního zdraví i zdraví spolužáků
- důsledně vyžadujeme dodržování všech zásad hygieny, bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí; seznamujeme žáky s dopadem různých lidských činností na životní prostředí, učíme žáky hledat ekologicky šetrnější řešení

● **Kompetence pracovní**

- učíme žáky pracovat podle praktické ukázky požadované činnosti, ústních instrukcí vyučujících, obrázkového návodu, procesuálního schématu, písemného návodu, jednoduchého technického návodu
- učíme žáky respektovat pokyny s využitím základů jednoduché odborné terminologie
- učíme žáky respektovat časovou posloupnost jednotlivých pracovních úkonů
- učíme žáky plánovat, organizovat a hodnotit vlastní práci
- učíme žáky organizovat své pracovní místo tak, aby byly vyloučeny rušivé prvky a žák se mohl plně soustředit na odpovědné plnění pracovních úkolů
- učíme žáky pojmenovat a popsat různé pracovní činnosti spojené s pracemi v domácnosti
- učíme žáky orientovat se v základních pomůckách pro práci v domácnosti, správně je pojmenovat, popsat jejich používání
- učíme žáky vybírat vhodné pracovní pomůcky pro konkrétní činnosti
- rozvíjíme pracovní výdrž a schopnost překonávat překážky
- vedeme žáky k odpovědnosti za výsledky své práce
- učíme žáky nést následky nekvalitního plnění pracovních povinností
- vedeme žáky k poznání, že možnosti uplatnění na pracovním trhu i výše mzdy za práci jsou přímo úměrné kvalitě a množství odvedené práce

Odborné kompetence

● **Dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci**

- učíme žáky důsledně respektovat zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v domácnosti (zaměřujeme se na bezpečnou obsluhu elektrospotřebičů, výběr vhodných pomůcek pro práci, značení nebezpečných látek používaných v domácnosti, prevenci úrazů...)
- důsledně vyžadujeme používání doporučených ochranných pracovních pomůcek při práci v domácnosti
- učíme žáky předcházet nebezpečí úrazu účelnou organizací svého pracoviště

● **Usilovat o kvalitu své práce, výrobků a služeb**

- učíme žáky pracovat podle praktické ukázky požadované činnosti, ústních instrukcí vyučujících, obrázkového návodu, procesuálního schématu, písemného návodu, jednoduchého technického návodu
- vedeme žáky k důslednému dodržování pracovních postupů pro práci v domácnosti s využitím vhodných pomůcek
- vedeme žáky k odpovědnosti za plnění svých pracovních povinností, vyžadujeme maximální výkon podle individuálních možností žáka daných charakterem a stupněm jeho postižení a aktuálním zdravotním stavem.

● **Jednat ekonomicky a v souladu se strategií trvale udržitelného rozvoje**

- učíme žáky hodnotit dopad používání úklidových, dezinfekčních a pracích prostředků na kvalitu životního prostředí
- učíme žáky ekonomicky nakládat se surovinami, energiemi a jinými materiály s ohledem na životní prostředí
- vedeme žáky k aktivní ochraně životního prostředí (třídíme odpad, nabízíme přírodní a ekologicky šetrné prostředky vhodné k pracím v domácnosti)

■ **VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ**

1. PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

Výsledky vzdělávání

žák by měl:

- 1.1. používat jednoduché pracovní postupy a techniky v péči o domácnost
- 1.2. vybrat vhodné nástroje, přístroje a nářadí podle zamýšlené činnosti a bezpečně s nimi zacházet
- 1.3. provádět jednoduchý úklid domácnosti
- 1.4. bezpečně zacházet se základními čistícími prostředky
- 1.5. pracovat s běžnými domácími přístroji a provádět jejich údržbu
- 1.6. zvládnout základní údržbu oděvů a prádla
- 1.7. pečovat o pokojové rostliny a využívat květiny k výzdobě bytu

Učivo:

- domácí práce v průběhu dne, jednoduché pracovní postupy a organizace práce
- pracovní nástroje, pomůcky a prostředky; jejich funkce a využití
- bezpečná obsluha elektrospotřebičů v domácnosti
- úklidové práce, úklidové a čistící prostředky
- údržba oděvů a textilií - praní, žehlení, drobné opravy
- drobné domácí údržbářské práce, opravy v domácnosti
- ošetřování pokojových rostlin, pokojové rostliny v domácnosti

2. PŘÍPRAVA POKRMŮ

Výsledky vzdělávání

žák by měl:

- 2.1. orientovat se v základním vybavení kuchyně
- 2.2. bezpečně obsluhovat základní spotřebiče
- 2.3. připravit jednoduché pohoštění a pokrm
- 2.4. dodržovat zásady správného stolování a společenského chování u stolu
- 2.5. dodržovat základní hygienické a bezpečnostní předpisy při práci
- 2.6. poskytnout první pomoc při drobném poranění a přivolat pomoc při vážnějším poranění

Učivo:

- základní vybavení kuchyně; pojmenování, funkce a využití kuchyňského vybavení
- úprava stolu pro různé příležitosti, slavnostní dekorace stolu
- výběr, nákup a skladování potravin; příprava pokrmů teplé i studené kuchyně
- zásady hygieny a bezpečnosti práce, ochrana zdraví při přípravě pokrmů
- zásady racionálního stravování, zdravý jídelníček
- důležitá telefonní čísla a přivolání pomoci v krizových situacích
- ošetření drobných poranění při práci v domácnosti s využitím příruční lékárničky